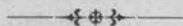

Planinski Vestnik.

Glasilo Slovenskega planinskega društva.

Št. 11.

V Ljubljani novembra 1902.

Leto VIII.

S cepinom in vrvjo.

Spisal I. M.

(Dalje.)

Sedaj povzamem zopet jaz besedo in pravim: „Gotovo ste, gg. porotniki, popolnoma prepričani, da je obtoženec kriv. Vkljub temu pa dam še besedo zagovorniku gosp. Scesaplani, da bodeite slišali oba zvona“.

Scesaplana je dvignil svoje dolgo koščeno telo, navihal kvišku brke in odprl usta do ušes, da bi poslal med svet svoj prepričevalni zagovor. Tu se prikaže nenadoma na pozorišču — Kindel. Bilo mu je tako dolgčas po naši družbi, da je zapustil „Orla“, v čigar gnezdu je nameraval prenočiti, in jo ubral za nami.

Sedaj je pa zagovornik takoj predlagal, da naj se Kindel uvrsti med porotnike. Toda Jottvoll in Zillerthaler sta burno ugovarjala in nastal je tak prepir, da so kože prišle nazaj na galerijo in z meketanjem pomagale sedaj eni, sedaj drugi stranki. Celo Compare je svoj žalostni obraz pokazal izza grma. Jaz sem pa, v svesti si svojega dostojanstva, hitro naredil mir in rekel: „Gospod Kindel ne more biti porotnik, ker ne pozna zadeve; naj se torej potruži na galerijo med poslušalce.“ Jottvoll je govoril nekaj o salamonski modrosti, Scesaplana pa godel o pristranosti. Upal je namreč, da pridobi Kindla gotovo zase, če bo sedel med porotniki. Jaz sem mu pa kratko zapovedal, naj začne svoj zagovor, sicer da mu vzamem besedo.

Začel je torej grmeti: „Gospoda, nedolžnost obtoženčeva je jasna še bolj nego beli dan. Zato bom še manj besed potratil, to se pravi porabil, nego moj predgovornik. Jaz trdim namreč, da je bil naš dični Jochfink le maščevalno orožje v rokah usode. Vprašam vas, gospoda, ali ni ta mož smrtno razžalil naših prekrasnih planin, ker je hodil po njih dolinah v copatah? Gore so navajene gledati orjaške postave, kakor smo mi — pri tem je mene strupeno pogledal — in gorske črevlje, kakor so naši. In ta pritlikavi Compare se je predrznil pohajati tod v rumenih copatah in tako zamehovati planinski svet! Toda maščevalna roka usode ga je zadela

po osebi g. Jochfinka in po njegovi kljuki. Da, prepričani bodite, gospoda, da je g. Jochfink, dasi nehote, maščeval razžaljeno čast naših gorá. Zato Vas pozivljem, gg. porotniki, da oprostite tega planinskega maščevalca in spoznate, ne rečem, njegovo nedolžnost, marveč njegovo zaslugo za ledene gore, katerih oči so sedaj obrnjene v vas!“

Scesaplana je končal in zadovoljno položil kosti svojega rojstva nazaj, odkoder jih je pobral. Na galeriji je pa začelo občinstvo burno ploskati in meketati. Ker na opetovano opominjevanje ni bilo miru, ukažem galerijo izprazniti. Z veseljem plane Jochfink s svojo gorjačo nad občinstvo, in galerija je bila v hipu prazna.

Nato vstanem in izpregovorim, rekoč: „Gg. porotniki, slišali ste oba zvona, hočem reči, g. Jottvolla in g. Scesaplano. Prvi vam je obtoženca počrnil, da bi sedaj lahko pil bratovščino s samim peklenščakom; zagovornik vas je pa hotel prepričati, da ne zasluži Jochfink kazni, marveč nagrado. Jaz vam pa svetujem, naj vas ne prevzame vpliv nikogar, marveč odločite po svoji vesti in glavi!“

Porotniki so se nato šli posvetovat za grm. Črez nekaj časa so se vrnili in si še brisali usta. Spoznali smo iz tega, da se je Zillerthalec gotovo posvetoval s svojo čutaro, katero si je napolnil pri „Orlu“.

Ko si je usta obrisal, je pavedal izid posvetovanja in rekel: „Mi porotniki smo enoglasno sklenili to-le: Obtoženec je kriv, da je Compare padel v vodo, da je voda odnesla copate in da je copata izgubila podplat“.

Jottvoll je veselo zaukal, Scesaplana pa strupeno siknil: „Danes gospa pravica lupi čebulo in česen, ker jo tako zelo pečejo oči, da ne vidi dobro“.

Jaz sem pa zaukazal mir, vstal, pomaknil klobuk na levo uho, ker ga nisem mogel pokriti, ko je bil že na glavi, in izrekel obsodbo:

„Ker obtoženec Jochfink ni bil dosedaj še nikdar kaznovan in je bil splòh do danes še neomadeževanega življenja in ker se mu ne more dokazati popolnoma, da je zločin storil iz zlobnosti, ga obsojamo le v povrnitev škode in poravnanje sodnih stroškov. Zato mora dati Comparetu eno svojih črnih copat, ki smo jih zapazili v njegovem nahrbtniku, sodne stroške pa poravna s tem, da nam prežene v Karthausu žejo, ki smo si jo nakopali spričo njega!“

S svojo modro sodbo sem si pridobil mnogo priznanja in celo vedno žejni Scesaplana me je pogledal prav hvaležno. Jottvoll je pa hitel Compareta vpraševati, kateri copati manjka podplata, levi ali desni. Compare je pa menda mislil, da se hoče norčevati iz njega, in mu je zabrusil brezpodplatno cipelico v glavo. Jottvoll je pa omenil, da bi jo bil lahko prijazneje podal, in jo je prinesel nam, da bi razsodili, če je narejena za desno ali levo nogo. Prav lahko ni bilo spoznati, ker je bila copata kakor mokra cunja; vendar smo določili, da je krasila nekdanj Comparetov desni krak. Jochfink je izvlekel s kislím obrazom eno svojih črnih copat in

jo izročil Kindlu, da jo ponese kot nevtralna oseba Comparetu. Jottvoll se namreč ni hotel več lotiti tega posla, ker ga je izučila prejšnja izkušnja.

Kindel je nasadil zaradi večje varnosti copato na dolgo palico in jo podal Comparetu. Ta je pomolil sedaj svoj rjavi obraz izza grma in izjavil, da hoče imeti obe Jochfinkovi copati, češ da v dvobarvnih copatah ne bo hodil. Tu je pa naletel na hud odpor in Jottvoll mu je razložil, pa od daleč, da leve copate ne dobi, ker je le desna izgubila podplat. Ako pa noče imeti dvobarvnih copat, naj se pa posluži blagohotno žulečih črevljev ali pa, kar je še bolj naravno, Adamovih podplatov. „Tako se mi zahvaljujete“, je rekel slednjič očitaje, „da sem vam s svojim govorom priboril novo črno, „jottvoll“ cipelico!“

Za odgovor smo zaslišali izza grma neko godrnjanje. Potem je bilo nekaj časa tiho, in željno smo pričakovali, da se nam Compare že skoraj predstavi v svoji novi „monduri“. Pustil nas je pa precej dolgo čakati. Ko pa slednjič pride iz svojega zatišja, se nismo mogli načuditi njegovi elegantni toaleti. Oblečen je bil v lepo belo obleko, s katero je mislil oči meranskih krasotic „nase vleči“; na eni nogi je imel svojo rumeno cipelico, na drugi pa črno Jochfinkovo, obraz pa tak . . .

Hiteli smo mu čestitati in zatrjevati, da je v tej obleki in v tem obuvalu sposoben za najimenitnejši salon. Toda Compare je celo mislil, da se norčujemo iz njega, in nas je slednjič nagnal z laškimi kletvicami, ker ni bilo naše hvale ne konca ne kraja. Zillertalec pa, praktičen mož, mu je ponudil svojo čutaro, češ, naj še on pije, če so že copate „žlampale“. In Compare se je hitro potolažil; pil je in pil, dokler mu Scesaplana ni čutare iztrgal iz rok. „Na jezo piti škoduje zdravju“, je rekel ter nagnil čutaro k ustom in posrebal zadnje kapljice iz nje. Jottvoll je pa zinil pametne besede: „Gospoda, vzemimo noge pod pazduho in letimo v Karthaus! Tam se „jöttlich“ napijemo na Jochfinkove stroške“. Tega nam ni bilo treba dvakrat reči. Ubrali smo jo urno po dolini navzdol.

V dobre pol ure smo prišli ob bučečem Schnalserskem potoku v nekdanji Kartuzijanski samostan. Ustanovljen je bil l. 1326. Skozi 456 let se je glasil v njegovem zidovju turobni pozdrav menihov „memento mori“. Jožef II. ga je razpustil in poslopja prodal. Samostan se dandanes imenuje Karthaus zu Allerengelsberg. Podoben je veliki, deloma podrti trdnjavi. Okroginokrog ga obdaja visok in debel zid. Spredej vidiš podrtine 12 hišic menihov. Cerkev, obednica in kuhinja so pa boljše ohranjene. V največjem poslopju je sedaj gostilna. Čeprav je bil samostan zidan v taki samoti, vendar so menihi doživeli tuintam žalostne dogodke, ki so jih motili v njih tihem življenju. Zlasti hudo se jim je godilo, ko je neki Michael Gaismair hotel po zgledu Tomaža Münzerja Vintschgavce še enkrat krstiti, češ, da za take kmete en krst ne zadostuje. Njegovi pristaši so pa menili, da bi kaj takega morda ne škodovalo tudi Kartuzijancem. Združili so se s tolpo prekrščenih kmetov iz Pfossenske doline in napadli samostan. Požgali so ga

velik del in ga oplenili. Podložniki samostanski, zlasti pa dolžniki, so posebno hiteli sežigati dolžna pisma in druge samostanske pravice.

V tem slavnem zgodovinskem kraju smo se torej napajali na — svoje stroške. Jochfink jo je namreč na skrivnem popihal. Ko smo mi ogledovali zgodovinske podrtine, je ta prekanjenec plačal svojo „ceho“ in jo odkuril naprej. Bili smo seveda silno ogorčeni vsled tolike nepoštenosti, in moji tovariši so začeli svojo jezo tešiti s Terlancem. Jaz sem jo pa ubral za Jochfinkom, ker sem hotel priti še do večera v Latsch.

Takoj pod gričem, na katerem leži Karthaus, se odpira na severnovzhodni strani lepa Pfossenska dolina. V njej leži 2076 m visoko Eishof, ki je najvišja kmetija na Tirolskem. Ako greš dalje, prideš lahko čez Gurgler Eisjoch (3137 m) in Oetzthalski ledenik v Vent ali pa v Gurgl. Ta pot je jako zanimiva in lepa, toda včasih nemogoča zaradi neštevilnih ledenih razpok. V slabi uri sem dospel v Neu-Ratteis (941 m) ravno prav, da sem še ugledal Jochfinka, kako jo je urno krenil v gostilno. Ker mu nisem hotel kaliti veselja, da nas je opeharil, nisem šel za njim. Ogledal sem si samo podobo Friderika s praznim žepom, ki je naslikana na zunanji strani, potem sem pa šel naprej po lepi vozni cesti. Čas sem si preganjal s tem, da sem se učil na pamet napis, ki stoji pod Friderikovo podobo. Zapisati se ga mi takrat ni ljubilo; zato storim to danes. Napis se glasi tako-le: „Hier passirte im April des Jahres 1416 Friedrich mit der leeren Tasche auf seiner Flucht“. Mogoče je, da si ga nisem natanko zapomnil. Kdor je pa radoveden, če je napis res tak, naj ga pa gre gledat v Neu-Ratteis. Moje učenje je zmotil in tudi končal Similaun, ki se mi je prikazal nad zelenimi planinami, ogrnjen z bleščečim ledenim plaščem. Zanimala me je tudi cerkvice sv. Katarine, ki se dviguje na silno strmeh hribu tik Schnalserskega potoka. Na mogočni steni je nekdanj čepel začrneli grad Schnalserburg. Njegovi posestniki so bili menda strah in trepet vsej okolici. Marsikdo je obžaloval v mokrih grajskih ječah svojo radovednost in dobičkoželjnost, ki ga je zapeljala v dolino. Sedaj je pot seveda bolj varna, kajti grad so podrli in iz njegovega kamenja postavili cerkev.

Iz Ratteisa pelje lepa cesta precej polagoma čez Ladurn v Vintschgavsko dolino. Zgradili so jo l. 1875. Prideš pa vanjo tudi po „Prepovedani poti“ čez grad Juval. Odkod je pa dobila ta steza tako imenitno ime? V začetku prejšnjega stoletja je gospodoval bližnjemu vintschgavskemu okrožju nekak okrožni glavar. Njemu se je hudo v glavi vrtelo. Enkrat bi bil rad vedel, če so Schnalserci pokorni njegovim ukazom, pa je šel po „Prepovedani poti“ v dolino. Ko je videl omotično stezo, minila ga je na mah vsa radovednost. Ker je pa mislil, da je vsak tako vrtoglav kakor on, prepovedal je hoditi po tej nevarni stezi. Toda Schnalserci niso ribe, da bi po potoku priplavali iz doline, pa se niso prav nič brigali za glavarjevo prepoved. Hodili so kakor poprej vkljub vsem odlokom vrtoglavega gospoda. Od prepovedi je torej ostalo edino le ime. Dandanes ni steza tolikega pomena, ker je pod njo izpeljana lepa cesta. Mene je pa že njeno ime zapeljalo, da sem

zapustil zložno cesto in jo mahnil navkreber. Steza se vije nekaj časa jako strmo po gozdu, potem pa preide na prosto in visi tuintam nad globokimi prepadi. Nevarnosti ni posebne, ako paziš na stopinjo. Seveda, če nosiš oči v žepu, se kaj lahko spotakneš in padeš, kar se ti je pa morda pripetilo že tudi na lepi cesti. Razložek ni ravno velik; če na cesti padeš, pobereš se sam, če se pa prekopicneš na „Prepovedani poti“, pobero te drugi, če bo sploh kaj pobrati.

Ker se dosedaj še nisem naučil vrtoglavosti, sem srečno dospel do zelene planote, na kateri stoluje še precej ohranjeno zidovje gradu Juvala. „Arces Alpibus tremendis impositas“, sem škandiral, ko sem stal pred mogočnimi stolpi. Če pravilno, ne vem; Horac mi gotovo ne zameri tega, saj morda še sam ni tako dobro znal svojega „metra“ kakor mi, ko smo reveža v „osmi“ premlevali.

Neki Hans Suriker Sinkmoser je postavil ta grad l. 1554. ravno nad vhod v Schnalsersko dolino. Imenoval ga je „Jugum vallis“, ker je menda slutil, da bo hud jarem vsem dolincem. Vintschgavcem se je pa ime zdelo predolgo in skrajšali so ga v Juval. Obstoji iz treh velikanskih poslopij, katera pa niso iz iste dobe. Najnovejši del je zidan v renesanskem slogu. V njih . . . . . Toda kaj bi vas vodil po debelem zidovju, po dvoranah, iz katerih so starinoslovci in „starinolvci“ pouzmali skoraj vse znamenitosti, in po zaduhlih ječah! Pojdimo rajši ven pred grad, lezimo na zeleno trato in občudujmo žarke zahajajočega solnca, predno jih vzame mrak! Kako krasno se žari Zufallferner, izza katerega dviguje ponosno belo svoje teme Angelusspitze (3315 m) ter označuje lepoto Ortlerske skupine daleč po Vintschgavski dolini! Na severnovzhodni strani pa stojita samozavestno nad temnimi gozdovi Similaun in Finailspitze, češ, mi Oetzthalci tudi nismo kar za pod klop. Lep je tudi pogled na pisano vintschgavsko polje, skozi katero vali Adiča svoje peneče valove.

Skoraj se je že zmračilo, ko sem prilezel po precej nerodni stezi v Kochenmoos. Tu so jako zdravilne toplice, katerih se poslužuje večinoma le priprosto ljudstvo. Vintschgavec pa tudi popolnoma in na poseben način izrabi kopel, katero je plačal z dragim denarjem. Spravi se namreč v leseno kad, ki je tudi na vrhu zadelana, da gleda le z glavo iz nje. Na ta način zabrani, da se ne more zdravilna moč izkaditi. V tej kadi tiči potem ves dan, da ne plača zastonj. Na pokrovu ima steklenico „rdečega“, da se tuintam malo pokrepča; dolgčas mu pa preganjajo razni obiskovalci, ki sedejo kar na kad. Rad bi bil tudi jaz poskusil to kopel, toda mudilo se mi je naprej.

Do Latscha sem imel še dobro poldrugo uro. Prav nič se mi ni ljubilo mešati cestnega prahu in začel sem se ozirati po kakem „komfortablu“. Sreča me je iskala: našel sem prazen voz, ki se je vračal iz Naturnsa v Latsch. Hitro se z voznikom pobotava in oddržava po cesti. Da bi se mu vsaj nikdar ne bil zaupal! Toda kaj se hoče; usodi nikdar ne uidemo in smola nikdar ne počiva. Vožnja se je začela dobro, in blagroval sem samega sebe, ker me drug ni hotel, da dobim voz, kadar ga ravno potrebujem. Končala se je pa stvar vse drugače, kakor sem si mislil.

V mesečini in v prijetnem hladu sem se zibal na mehkih zmeteh. Občudujem ravno, kako mesečni žarki bajno razsvetljujejo mogočne razvaline gradu Castella, mimo katerega sem drdral. Prisluskujem, kako se med šelest drevja divno meša regljanje žab, ko naenkrat skoči konj v stran in jo pcedi v diru po strmem klancu navzdol. Voznik je izgubil vso oblast do njega, in ko je vrgel povrhu še vajete iz rok na tla, se je krčevito prijel kozla. Jaz pa nisem čakal, kdaj telebne voz ob kak cestni kamen, marveč sem skočil z voza in srečno priletel na nekaj mehkega. Toda bilo je malo preveč mehko, in spolzelo mi je in ležal sem na vseh štirih v malti. Urno vstanem in si začnem strgati malto z obraza, da bi vsaj videl, kje sem. Ko spregledam, spoznam, da stojim v plitvem koritu, in sicer do meč v malti. Predno pa se utegnem izkidati, prirobanti nekdo od bližnje hiše sem in začne kričati: „Kaj vruga imate v moji malti opraviti! Se hočete li vžidati?“ Najrajši bi ga bil česnil z maltasto roko po ustih, da bi mu jih kar zamaltal; toda moral sem biti ponižen, ker me je zalotil v svojem blagu. Razložil sem mu torej, kako sem nehote pomešal njegovo malto. Potem sem pa izvlekel nogi iz korita in oba sva šla naprej v vas, kjer sva videla gručo ljudi. Zbrali so se okrog mojega voza, ki se je ustavil pred gostilno. Konj je namreč, najbrže iz navade, silil kar z vozom vred v gostilno in zadel z ojesom ob podboje pri vratih. Oje se je seveda zlomilo in vaščani so hitro konja pomirili. Šele sedaj je zlezal voznik previdno s kozla in zapazil, da me je med potjo izgubil. Hitro se je odpravil z nekaterimi možmi iskat me. Ko smo zadeli skupaj, sem jih komaj prepričal, da sem jaz izgubljeni „gospod“. V gostilni sem se preoblekel in obesili smo ometano obleko v dimnik, da bi se vsaj nekoliko osušila.

Ko so povezali oje za silo, me je prišel voznik klicat. Jaz sem mu pa dejal, da naj se kar sam odpelje, če noče čakati. Čenčal je sicer nekaj, da bo žena hula, če ga ne bo o pravem času domov, toda jaz sem bil takrat trmast. Da bi pa laže počakal, sem mu ukazal prinesiti četrt „špeciálnega“. Polagoma so prišli tudi njegovi pomagači v sobo in vnel se je živ razgovor, v katerem so se kar kosali, kdo bo voznika bolj vlekel. Klicali so ga sicer za Poldelna, imeli so ga pa za Pepeta. (Konec prih.)

Na Vezuv.

Spisal Ljudevit Stiasny.

(Konec.)

Kmalu potem smo prišli v neko kolibo, katero so naredili, da lahko vedre v njej potniki ob slabem vremenu. Komaj pa sedemo, začujemo podzemeljski ropot, podoben najstrašnejšemu gromu, potem se pa tako silno potrese, da se streha stresa. Mislil sem, da je to navadno razsajanje ognjenika, ker nisem vedel, da Vezuv že tri dni hudo deluje. Vodnik nama o tem tudi ni nič povedal, ker se je gotovo bal, da bi potem opustila potovanje na

Vezuv. Podzemeljski gromi in potresi so se ponavljali, a mi smo šli čez nekoliko časa zopet dalje navzgor.

Skoro nato smo bili v gosti megli, da smo komaj 50 m daleč videli. Vodnik naju tolaži, da se megla še vzdigne. Pot je vedno bolj strma, kmalu potem pridemo do gornjega hospica za vodnike ter do vrhnje železnične postaje. Ognemo se jima ter se napotimo do najmlajšega kratra „sulfatorja“ iz l. 1895. Proti temu kratru vodi iz hospica steza, vendar ne prav do njega, temuč samo v njegovo bližino, ker se večinoma popoldne tako kadi, da ni mogoče blizu priti. V tem času pa je krater skoro popolnoma miroval in le malo vroče pare, zmešane z žveplnim vodikom, žvepleno kislino, ogljikovo kislino, žveplnim arsenikom, salmijakom itd., so se vzdigovale iz njega.

Vodnik nama nasvetuje, da bi splezala v krater. Odločiva se torej in pričneva oprezno lesti po strmem pobočju do kratra, ki ni bil nič drugega kakor ne preširoka in tudi ne pregloboka razpoka, katere stene in tla so se blesketale žveplnih kristalov. Pare se ohlajajo na skalah in izpreminjajo v galun, raditega nastajajo po stenah žveplene sublimacije. Le nekateri koti so očrnjeni od dima. O lavi pa v kratru ni bilo sledu. Vodnik spleza skozi ozko razpoko, a jaz za njim. Žveplena para pa mi je silila tako v nos, da takoj splezam nazaj. Ko si ogleda še Prijatelj krater ter mu pomorem splezati iz njega, poskusim svojo srečo tudi jaz vnovič. Ko priplezam vanj, si mašim nos in usta z robcem, si ga ogledam v naglici, pobere nekoliko kosov žvepla in se vrnem.

Nazaj grede do steze, naju opozori vodnik, naj stopava oprezno, ter pristavi „gefährlich“. To je bila ena nemških besed, ki jih je znal. Hotel mi je podati roko, da bi me podpiral, toda jaz sem mu to odklonil. Prijatelj pa reče: „Kdo bo tako lazil, kar podrsnimo se!“ In res se podrsne navzdol — vodnik pa za njim. Hitro ga ujame in ustavi rekoč: „Ali ne vidite tu doli lave?“ Ko se ozreva malo navzdol, res zagledava grozovito puščavo lave, črnega kamenja in žindre, iz katere se je še kadilo, dasi je bila lava iz l. 1895. Lava, ki se izlije iz ognjenikov, se namreč ne ohladi tako hitro, in še to najprej na površini, potem se šele počasi strjuje tudi odnotraj. Tako so si na lavi, ki jo je izmetal vulkan l. 1858., še šest let pozneje vinogradniki v njenih razpokah kuhali brez ognja kosilo; tako goraka je bila. Da, celo 10 let pozneje so se vzdigovali na nekaterih krajih vodni sopari, osobito v „Fosso grande“, kjer je bilo strašno veliko lave nakopičene.

Od novega kratra se odpravimo na vrhunec. Kmalu pridemo do zadnje kočice, kjer stanujejo obligatorni vodniki. Malo dalje je ograja, čez katero ne sme noben turist brez predpisanega vodnika. Po postavi je namreč predpisano, da mora vsak, kdor si hoče ogledati krater, najeti obligatornega vodnika, ki dobi „državne takse“ od ene osebe štiri lire, od dveh po 3½ lire, od petih pa po 2·4 lire. Več nego pet oseb ne sme en vodnik prevzeti.

Ko se malo ohladimo v koči ter se okrepčamo z jedjo in popijemo par kozarcev izbornega vina Lacrimae Christi, krenemo vsi štirje navzgor, namreč razen nas treh še obligatorni vodnik.

Zemlja se je močno potresavala, slišal se je podzemeljski ropot, ki je bil tem močnejši, kolikor više smo prihajali. Nekoliko časa pozneje se je čulo padanje kamenja. Žal pa, da se je le malo videlo, ker smo hodili v gosti megli. Malo više smo že dobili nekoliko razpok, iz katerih je puhtel gorek sopar. Tudi tla so bila na mnogih krajih prav topla. Zopet se je slišal podzemeljski ropot, in malo pozneje je vrgel ognjenik kamenje in žlindro v tisočerih kosih v zrak. Največ jih je padlo zopet nazaj v krater, drugi so leteli na vnanjo stran in delali čudovit ropot. Črez nekoliko časa nas je pripeljal vodnik s hitrimi koraki do roba kratra. Predno sem si ga utegnil ogledati malo natančneje, zagrmí zopet, vodnik me potegne za suknjo in zopet smo tekli navzdol. Najbolj nevarno je bilo pač to, da spričo goste megle nismo mogli dobro zasledovati padajoče žlindre in kamenja, da bi se mogli ogibati. Komaj se ustavimo, pade nedaleč od nas na tla še mehka, razbeljena žlindra. V spomin pritisneva s Prijateljem vsak enemu kosu vinarske novce ter ju vzameva s seboj, ko se ohladita in strdita. Potem stopimo zopet k razpoklinam, iz katerih je puhtela vroča para. Ob taki razpoklini pristaviva vsak eno jajce, in v par minutah sta bili „v mehko“ kuhani. Prav rad bi bil šel še enkrat do kratra, toda vodnik je nama odsvetoval, češ, da je nevarno. Nepopisen pa je ropot, ki ga provzroči vsakokrat krater, predno vzbuhne. Dolgo časa opazujemo ta prizor, potem se pa zopet vrnemo v kočó.

Predno zapustimo vrhunec, naj opišem še krater po zgodovinskih in drugih virih.

Robovi, globočina in oblike kratra na Vezuvu se vedno izpreminjajo. Pred l. 79. je bil Vezuv še top stožec, na katerega gornjem robu se je razprostiral star, ugasel krater s premerom 3,5 km. Tudi je bila gora takrat porasla in v 700 m globoki kotlini so baje pasli pastirji svoje črede; le črno kamenje je kazalo, da je tu nekdanj razsajal ognjenik. Ko je pa l. 79. zasul mesta Pompeji, Herkulaneum in Stabije, je zadobil sedanjo obliko. Takrat se je zelo znižal južnozahodni del, gora se je razklala v dva dela, od katerih se imenuje severnovzhodni Monte di Somma. Ostanek starega kratra med Vezuvom in Sommo se pa imenuje Atrio.

Vezuv vzbuha vedno skozi svoj vrhunec (Etna meče ogenj tudi iz pobočja). Pri malih erupcijah se krater zviša, pri velikih pa zniža ter se njegov premer poveča. Ob izbruhu l. 1892. se je naredil še drug krater, ki je zopet razdeljen v dva dela. Ob erupciji l. 1631. se je znižal Vezuv za 200 m, da je bil Monte di Somma višji. Sčasoma pa se je zvišal ognjenik sam s tem, da je nametal na vrh polno lave, kamenja itd. Tako je bil do l. 1737. vrhunec Vezuva večkrat višji in zopet večkrat nižji nego sosednja gora, od tega časa pa je Vezuv zopet vedno višji.

V teku let je imel Vezuv včasih le en krater, včasih pa po dva, tri, do dvanajst. To se vedno menjava, posebno po večjih erupcijah.

Monte di Somma je nekoliko nižji nego pravi Vezuv ter brez kratra. Njegovo pobočje proti Kampanjski dolini je zložno, zato pa je proti Vezuvu zelo strmo. Najvišja točka Punta di Nasoni je visoka 1124 m. Pod njim v višini 814 m je soteska Atrio, ki je

dolga 5 km ter široka 800 m. Pokriva jo stokratna lava, saj je skoro vsaka erupcija zvišala nje tla. Pogled na Atrio in na strme skale je izmed najdivnejših in najbolj posebnih, kar nam jih ponuja narava. Kakor se vzpenjajo strme skale iz alpskih jezer, tako se dvigajo tu stene gore Monte di Somma iz divje in puste lavske pokrajine. Nikjer ni sledu o vegetaciji. Tihoto te doline moti le podzemeljski grom ter kamenje, ki se vali po pobočju Vezuva.

Nad Atrijem se vzpenja stožec Vezuva, katerega spodnja stran ima v premeru 2800 m. Do l. 1872. je bilo pobočje povsod pravilno zaprto, pri erupciji l. 1872. pa je nastala na severni strani globoka razpoka. Vrhunec z ognjenim žrelom je ploskasta planota, ki pa se zelo izpreminja pri raznih erupcijah. Od l. 1872 sta dva kratra na vrhuncu. Večji ima v premeru 200 m ter je globok okolo 150 m, a stene njegove so zelo strme (okolo 55°). Proti severu se pridružuje osrednjemu kratru manjši, ki leži niže. Malemu kratru pa se pridružuje ona globoka soteska, iz katere največkrat priteče lava.

Od l. 1895. je počival srednji veliki krater, zato pa je do 1. septembra 1899. leta neprenehoma tekla lava iz stranske razpokline. Krater je bil takrat globok 200 m, toda od 24. aprila pa se je vzdignil tako, da je bil le 80 m globok. Od tega časa je začel vnovič delovati. Ob močnih erupcijah v začetku maja je metal kamene do 537 m visoko. Največji kamen je tehtal 600 q. Moč para, ki ga je vzdignil tako visoko, je znašala 608.000 konjskih moči. Okrog kratra je nametal ognjenik toliko, da je postal 10 m višji.

Sledimo še popisu geologa G. pl. Ratha, ki si je ogledal Vezuv aprila meseca l. 1871. Takrat Vezuv ni tako razsajal kakor ta dan, ko sva bila midva na vrhuncu. Pač pa je par mesecev poprej naredil nov predor, takozvano „bocco“, ki si je v kratkem nametala 30 m visok stožec iz žlindre. Po eni ali več detonacijah je vrgel ognjenik množico kosov 20—60 m visoko, ki so se strjevali že v zraku. Največ jih je padlo zopet nazaj v krater, drugi pa na rob ali na vnanje pobočje s čudnim ropotom. Ker niso padali pregosto, so se jim lahko ogibali. Padali so pa na tla v prozorni, deloma penasti, še plastični obliki. Takim se še lahko vtisne novc ali se jim da ta ali ona oblika. Iz tega izvira obrt vodnikov, ki prodajajo tujcem žlindro v raznih oblikah. Iz neštevilnih razpok in raz v skalah in lavi so se vzdigovali „fumaroli“, ki so bili največ iz vodne pare, klorovega vodika in žveplene kisline. Globočino odprtine pa so cenili na 12—15 m, a njen premer na 45 m. Sredotočje tega ognjišča je bilo 6—8 m nižje nego njen rob. Vsakih 6—8 sekund se je vzdignil niveau tekočega ognjišča za 1 m, a včasi je narastel skoro do roba. Potem so se vzdignili mehurčki vodene pare s pokom; ko so se razpočili, so vrgli kosove razbeljene lave v zrak. Včasih se je zapoznila za nekoliko časa erupcija, ki pa je nastopila potem z večjo silo. Dozdevalo se je potem, da hoče razbeljena tvarina razbiti svoje robove ter prepriaviti okolico. Med tem pa je razsajal podzemeljski grom. Velik del vnanjega pobočja je bil pobeljen s klorovim natrijem, znak, da se je izpremenila voda bližnjega morja v sopar, ki je pustil svojo sol v gorkem pepelu. Iz tega je sklepati, da

sta Vezuv in bližnje morje v podzemeljski zvezi. Med tem pa so metali večji kratki razbeljene kosove kamenov. To so bile bolj nevarne bombe nego razbeljena žlindra. Za nekoliko sekund je bruhal ognjenik več minut dolgo kamene v zrak, da so se zadevali, nazaj padajoč, ob drugo v zrak leteče kamenje, kar je provzročevalo čuden ropot. Kameni so frčali 30 do 80 m visoko. Skoro vsi so padli zopet nazaj v krater, toda žrelo ni trpelo tega kamenja; kolikor ga je padlo nazaj, toliko ga je zopet izvrglo. —

V koči skleneva s Prijateljem, da se vrneva z gore na Pompeje. Kmalu se napotiva. Kaj prijetno je bilo hoditi navzdol. Kmalu sva prišla iz megle ter uživala diven razgled tja doli na krasno morje s slikovitim obrežjem do Sorrenta z mičnimi zalivi ter na polotok do gore S. Angelo in dalje na otok Capri. Pot je bila prav dobra, ker po njej jezdarijo iz Pompejev na Vezuv. Najin vodnik si tu ni več upal na bližnjice, ker ni dobro znal pota, kakor sva se kmalu prepričala. Turisti se vračajo namreč največkrat naravnost nazaj v Resino, ker je ta pot najbližja in najbolj po ceni. Radi izpremembe in ker sva si hotela ogledati tudi Pompeje, kreneva rajša naravnost navzdol v Pompeje. Med potjo nama pokaže vodnik veliko skalo, ki jo je vrgel iz sebe ognjenik l. 1850. Ta skala je ubila nekega Angleža.

Skoro v poldrugi uri smo bili v Fosso della Monara, ki leži skoro v podnožju Vezuva med krasnimi vinogradi. Tu zavijemo malo v gostilno, da se za hip odpočijemo in okrepcamo pri čaši izbornega vina. Nismo pa dolgo tu ostali, kajti kmalu sva se naveličala nadležnih ljudi. Komaj sva sedla, že pride deček s ščetjo, da bi nama osnažil obleko, — seveda pomoli potem roko. Za njim se prikaže mlajši deček, ki nama hoče osnažiti črevlje, potem zapoje neki pevec par laških pesmi, spremljajoč jih s kitaro. Za njim privleče drugi kozo na mizici, potem pride še nekoliko beračev, a nazadnje so nama še vsiljevali kosce žlindre, kamenje — seveda le, da bi si prislužili masten bakšiš. Pač lepa zabava v prosti naravi! Odpravila sva se torej dalje, da sva izginila ljudem te vrste izpred oči.

Kmalu smo prišli navzdol v Bosco Reale. Odtod v Pompeje pa potovanje po trdi cesti ni bilo kaj prijetno. Tudi solnce je, dasi je bilo šele 5. maja, kaj silno pripekalo. Prav vesela sva bila zatorej, ko sva dospela do svojega cilja. Tu odsloviva vodnika, ki je naju pošteno odril, ker se nisva takoj v začetku ž njim pogodila, da se vrnemo na Pompeje.

Ko sva si ogledala po odpočitku Pompeje, sva šla še v Vale di Pompeji, odkoder sva se vrnila z vlakom v Neapolj. Vožnja po železnici je bila kaj prijetna, ker sva imela ves čas lep razgled na morje.

Drugo jutro je bilo ugodnejše vreme. Najela sva si takoj čoln, da sva se peljala na morje, ker je od tam najkrasnejši razgled na Neapolj. V čolnu pa sva čitala v jutranjem časopisu: „Že tri dni hudo deluje Vezuv. Iz kratra meče velike kamene in razbeljeno lavo v precejšnjo visočino. Včeraj zvečer je bila erupcija najmočnejša. Hospic za vodnike in zgornji kolodvor sta bila poškodovana. Direktorij observatorija javlja, da so seizmografski aparati zelo občutljivi ter

da se iz njih lahko posnema še nadaljna erupcija. Hoja na vrhunec Vezuva je prepovedana ter z vojaškim kordonom zabranjena“.

Pogledava proti Vezuvu, in res se je valil iz njega ogromen oblak, nekoliko tisoč metrov naravnost kvišku in potem proti morju, ker ga je gnal tja severnovzhodni veter. Oblak ni bil vedno bel, temuč zdaj ognjen, zdaj črn, zdaj pisan. Vse je kazalo, da ognjenik zopet hučo deluje. Prizor je bil tako grozno lep, da nisva vedela, ali naj bi si ogledovala Vezuv ali pred nama se razprostirajoče mesto s krasno okolico. Veselilo naju je, da sva si ogledala iz bližine ta grozno-zanimivi prizor, tembolj, ker bi ta dan niti ne smela na vrhunec Vezuva.

Na povratku iz Neapolja so naju zanimala najbolj poročila o bljuvanju Vezuva. Tako sva čitala dan pozneje: „Erupcija Vezuva deluje na silen način; spremljajo jo večkratni, vendar lahni potresi, ki jih občutijo tudi v San Veto in v Pugnali, kamor roma veliko radovednežev, da bolje vidijo interesantni in pregrozni prizor. Oblastva so ukrenila potrebne naredbe. Dosedaj se še ne izliva lava iz kratra in nov krater se še ni odprl, čeprav se ponavljajo erupcije. Poročila iz observatorija na Vezuvu so sicer pomirjajoča, vendar so stanovniki pod goro zelo prestrašeni. Tako je v Torre del Grecco zadnjo noč prenočilo mnogo oseb na prostem“. Drugje sopeset sva brala: „Vkljub prepovedi oblastev so poskušali splezati štirje Angleži danes do kratra. Zasačila jih je lava in le z velikim trudom in naporom so jih vse opečene in ranjene rešili trije žandarji in dva vodnika“. Sedaj namreč zabranijo ob vsaki večji nevarnosti radovednežem, da ne zaidejo predaleč, ker je pri prejšnjih erupcijah se že ponesrečilo mnogo turistov, ki so prihiteli v bližino, ogledovat si grozoviti prizor. Katastrofa nastane mnogokrat kar nenadoma. Tako je prihitelo v noči 26. marca 1872. leta mnogo turistov, ki so hoteli prav do kratra. Hipoma pa je nastala tako huda erupcija, da jih je pokrila množica kamenja in razbeljene žlindre; nekateri pa so zašli v lavo ter so se strašno opekli. Mnogo mrtvih in ranjenih so prinesli drugi dan v observatorij.

Ščasoma se je vendar Vezuv pomiril in 10. maja so poročali iz observatorija, da je nevarnost minila.

Otvoritev zavetišča na Grmadi (900 m).

Na Grmadi, priljubljenem cilju izletov v Ljubljansko okolico, je zgradil osrednji odbor Slov. plan. društva prav na vrhu majhno zavetišče in ga izročil v nedeljo, dne 26. oktobra, javnosti.

Stavba je le majhna, vendar pa je pomembna, kajti ne bo le glasila, da si je ohranilo Slov. plan. društvo posest v Polhograjskih hribih, ampak bo tudi služila kot vzgojiteljica naraščajca turistov. Grmada je pač najzanimivejši hrib v Ljubljanski okolici, ker kaže že v mali svoji, lahko dostopni višini planinski značaj in drzne formacije, da se vsakomur omili in da ostane vsekdar vabljava, najsi jo obišeš še tolikokrat; Grmada ima pač svojo lastno fizionomijo in to jo dela vedno zanimivo.

In ko diči sedaj nje vrh še prijazno zavetišče, ni dvoma, da postane še popularnejša, uspeh pa bo, da vzklije ljubezen do hribov v čim širjih krogih, saj je le predobro znano, s kakšno močjo da objame in prešine planinstvo vsakogar, kdor je že okusil čarobni njegov sad.

Zavetišče je postavil posestnik in tesar Janez Dobnikar iz Topola-Sv. Katarine. Dolgo je 4 m, široko 2 m ter je odprto na južnozpadno stran, odkoder pozdravlja turiste širna panorama Triglavskega pogorja. Miza in klopi so oprava prijazne stavbe.

V dan 26. oktobra se je zbralo ob zavetišču do 70 oseb, dasi ni obetalo vreme ugodnega dne. Društveni načelnik gosp. prof. Orožen je izročil zavetišče v imenu osrednjega odbora javnosti. Omenjal je pomen, ki ga je imela Grmada v domači zgodovini, saj kaže že ime, da so na njej plapolale grmade, vžgane v tužnih časih, ko je trebalo obrambe proti bližajočim se krutim Turkom. Omenil je tudi, da je dobila Grmada spričo svoje markantne, nos in čeljust izražajoče oblike v dobi francoske vlade francoski priimek „Nos kralja Ljudevika XIV.“. V naslednjem govoru je poudarjal gosp. dr. Tomišek narodnostni pomen, ki ga je pripisovati novi stavbi, in je nazdravil ljudstvu, ki je dospelo k slavlju. Ni manjkalo niti fotografa; potrudil se je na vrh Grmade z aparatom gosp. A. Gregorec, da je povzel ne le kočo, marveč tudi vso družbo v trajen spomin na lepi, veseli sestanek v poznem jesenskem času.

Najboljše volje se je razšla družba večinoma preko Sv. Katarine čez Babni dol, deloma tja proti Polhovemu Gradcu. ¶

Omenimo naj končno še, da je zgradilo društvo na vrhu Grmade novo, dobro urejeno stezo, ki olajša in omogoči pristop preko skalnatega ozemlja tudi onim, ki niso prav nič izurjeni.

Društvene vesti.

Novi člani. Osrednjega društva: Gruntar Ignacij, c. kr. notar v Ribnici; dr. Lapajne Živko, volonter v deželni bolnici v Ljubljani. — Radovljiške podružnice: Detela pl. Oton, c. kr. okrajni glavar v Radovljici.

Razstava slik amateur-fotografov „Slov. plan. društva“ bo v soboto, dne 13. decembra t. l., zvečer ob 8. uri v „Narodnem domu“ v Ljubljani v pritlični sobani na desno. Slike bodo razstavljene tudi v nedeljo. V soboto bo obenem tudi predavanje, predaval pa bo naš sloveči hribolazec in potopisec g. Ivan Mlakar o Mangartu. Večer obeta biti jako zanimiv in poučen, zato se je nadejati prav obile udeležbe ne le članov, nego sploh prijateljev slovenske zemlje.

Za letošnjo zimsko sezono je doslej obljubljenih še četvero predavanj, med temi o Snežniku, Velikem Kleku in o snežnikih sploh.

Turistovski ples v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Osrednji odbor je sklenil v seji dne 14. t. m., da priredi v nedeljo, dne 1. februarja 1903. l., veliki turistovski ples v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Ker podrobnosti niso še dogovorjene, jih priobčimo pozneje; povemo naj le toliko, da bo vsa priredba izvirna in da bo oprava dovoljena samo turistovska in promenadna.

Slovensko planinsko večerjo je priredila „Češka podružnica“ v Pragi v dvorani na Žofinu dne 6. novembra. Grahova juha, kranjske mesene klobase z zeljem in gamz z žganci ter pristni čviček so spominjali udeležence dni, ki so jih prebili v naših krajih.

Vsled političnih bojev ni prejelo Slov. plan. društvo letos nobene podpore od dežele Kranjske. Ko bi kaj pomagalo, tolažili bi se s tem, da se poleg nas tudi drugi enako prizadeti, da nima ves narod od teh bojev niti „groša“ niti „knofa“. Obračamo se zatorej do vseh domoljubov, naj ostanejo zvesti in vztrajni podporniki našega društva in njegovih podružnic, da bo mogla slovenska turistika še nadalje procvitati in donášati veselih sadov naši prelepi domovini. Zlasti prosimo vse denarne zavode, hranilnice in posojilnice, ki imajo utrjeno stanje, naj nam domoljubno naklonijo izdatnih podpor v izvršitev lepih in koristnih društvenih namer. Dela je veliko na vseh krajih, treba je torej tudi veliko gradiva, veliko sredstev.

Ker podatkov o letošnjem prometu po naših kočah in gorah vkljub prošnji v številki avgusta meseca še sedaj nismo prejeli, ne moremo postréči našim članom z dotičnimi vestmi. Nadejamo se, da nas naši oficijalni poročevalci vendarle do prihodnje številke rešijo dolžnosti, ki jo imamo do društvenikov in sploh do slovenskega občinstva.

Društvena izkaznica je vsakemu članu „Slov. plan. društva“ neogibno potrebna legitimacija po vseh kočah, kadar hoče biti deležen znižanih plačil. Zato vljudno opozarja osrednji odbor vse društvenike, naj izkaznico dobro hranijo ter je nikdar ne pozabijo doma, kadar gredo v gore. Član, ki se odslej v tej ali oni koči ne bo izkazal z izkaznico na svoje ime, bo plačal v vsaki koči kakor nečlan in ne bo imel nobene prednosti pred nečlani

Raznoterosti.

Slikar Jos. Germ je izdal v tribarvnem tisku reprodukcijo svoje oljnate slike „Belopeško jezero z Mangartom“. Krasna slika na kartonu 66×51 cm stane 6 K in se dobiva v knjigarni L. Schwentnerja v Ljubljani. Josip Germ hoče v celi seriji slik proslaviti lepoto svoje domovine. Slike mu kopira tvrdka Husnik in Häusler v Pragi. Podjetje Germovo priporočamo vsem turistom!

Sokol v Pragi priredi dne 21. februarja l. 1903. v Pragi svoje običajne „šibřinky“ (maskarado) kot slovenske pod geslom „Na Blejskem jezeru“.

Povprečno število snežnih dni na Kranjskem: v Ljubljani 26·9, v Kranju 28·4, v Fužinah 30·8, v Novem mestu 29·7, v Črnomlju 33·9, v Kočevju 40·1, v Mašunu 56·6, v Idriji 30·3, v Hotiču pri Litiji 27. Za snežni dan se šteje tisti dan, katerega je ali samo snežilo ali pa je padlo toliko snega in dežja, da kaže padavina v dežemeru po raztajanju snega vsaj 0·1 mm. Letno število snežnih dni je tem večje, čim višji je kraj in čim bolj je izpostavljen zahodnim in vzhodnim vetrovom, ki prinašajo sneg.

Italijansko planinsko društvo, obstoječe iz 34 podružnic, šteje letos 5333 članov. Sedež osrednjemu odboru je v Turinu.

Cene vozovom iz Kranja na Jezersko. Enovprežni voz: do Povšnarja 6 K, do Fuchsa 8 K, do Kanonirja 10 K, do Jezerskega 12 K, — Dvovprežni voz: do Povšnarja 10 K, do Fuchsa 14 K, do Kanonirja 16 K, do Jezerskega 20 K. Veliki družbinski voz (za 8—10 oseb) stane do Jezerskega 24 K. — Vozove preskrbuje „Kranjska podružnica“ Slov. plan. društva, oziroma njen tajnik g. Fran Ks. Sajovic v Kranju.

Izletnikom v Savinske planine na Štajerskem priporočamo gostilnice naših članov, in sicer: v Rečici na Paki gostilnico na pošti (g. Jože Krajnc); — v Mozirju gostilnico na pošti (g. Anton Goričar) in hotel Tribučev (g. Srečko Tribuč); na Ljubnem gostilnice g. Fr. Ks. Petka, g. Al. Klemenška, pd. Režala, in g. Janeza Ermenca, pd. Ledeničarja; — v Lučah gostilnici pri Raduhi (g. Norbert Zanier) in pri Mežnarici (Ana Planinšek); — v Solčavi gostilnici g. Antona Herleta, pd. Vitežiča, in g. Kristijana Grmela, pd. Šturma. Postrežba je povsod izvrstna. Povsod se dobe tudi sobe. Turisti, podpirajmo v prvi vrsti le naše člane!

Člani osrednjega društva plačujejo članarino osrednjemu odboru v Ljubljani, člani vseh podružnic pa svojim odborom.

Članarina „Slov. plan. društva“ in njegovih podružnic znaša na leto 6 K; poleg tega zneska plača nov član tudi 2 K vpisnine. Ustanovnik plača enkrat za vselej 60 K. Vseučiliščniki plačajo 3 K letnine in so prosti vpisnine.

„Plan. Vestnik“ prejmelejo vsi člani **brezplačno**. Nečlane stane na leto 4 K, dijake 2 K 40 h.

Društvena znamenja dobivajo člani v društveni sobi v Narodnem domu v Ljubljani, pri podružniških odborih, pri gospodu Ivanu Sokliču, trgovcu Pod Trančo, in pri gospodu J. Lozarju, trgovcu na Mestnem trgu v Ljubljani. Eno znamenje stane 2 K.

Nahrbtnike in gorske palice

prodaja tvrdka

AVGUSTA AUERJA naslednik IVAN KORENČAN

Stari trg št. 5. * Ljubljana. * Stari trg št. 5.

Nahrbtniki po 2 K in 2 K 40 h. — Gorske palice po 1 K 60 h.

Peternelov dom na Bledu

priporoča vsem letoviščnikom in izletnikom

svoje ugodne sobe in svojo restavracijo.

Kuhinja je izborna. Točijo se najboljša dolensjska in istrska vina in budejeviško pivo iz akcijske pivovarne.

Bivanje za daljšo dobo je za časa naznaniti.

Lastnik: **Jakob Peternel**, župan blejski.

Sangrad pri Kranju

ob železniški progi Ljubljana-Trbiž.

Letovišče za tujce pod zdravniškim nadzorstvom, med gorami, v samoti, 465 metrov nad morjem Vsakovrsten komfort. Izvrstno bivališče za rekonvalescente.

Sezona od maja do oktobra.

Cena šest kron na dan za zdravo in tečno hrano z vinom, za stanovanje, zračne, pečene, solnčne, gorke in mizle kopeli ter električno razsvetljavo.

— Dvakrát na teden obiše zdravnik letovišče. —

Lastnik dr. E. Globočnik v Kranju.

FRANC ČUDEN

urar v Ljubljani na Mestnem trgu

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih žepnih in stenskih ur ter budilk. Vsi izdelki so priznani izvrstni in poceni. Popravila se izvršujejo natančno in dobro.

— Ceníki na zahtevanje brezplačno —

J. BONAČ

v Ljubljani v Šelenburgovih ulicah št. 5, nasproti nove pošte,

priporočam vljudno svojo

trgovino s papirjem in pisalnimi potrebščinami.

Vzorce papirja pošiljam na ogled. V svoji knjigovoznici izdelujem vezi preproste in najfinejše. Prevezljem izdelovanje vsakovrstnih razglednic po fotografijah. Imam veliko zalogo vedno najnovejših razglednic.

— Edina zaloga svinčnikov družbe sv. Cirila in Metoda. —

Tvornica kartonaže z električno silo. Po naročilu izdelujem raznovrstne škatle. Prekupnikom velik popust.

Karla Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek

v Ljubljani na Dunajski cesti št. 16

priporočata svojo veliko zalogo planinske oprave: krampeže, svetiljke, cepine, dereze itd., potem raznovrstno železino za stavbe, kuhinjsko orodje, najboljše orodje za rokodelce in vse vrste poljedelskih strojev.

GRIČAR in MEJAČ

v Ljubljani, v Prešernovih ulicah števil. 9

priporočata svojo bogato zalogo izgotovljene moške in ženske obleke ter najboljše perilo in zavratnice.

Zlasti opozarjata na nepremočna lodnasta oblačila in plašče za turiste

Naročila po meri se izvršujejo točno in ceno na Dunaju.

Ilustrovani ceniki se razpošiljajo franco in zastonj.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

IVAN SOKLIC

v Ljubljani, Pod trančo št. 1,

priporoča svojo veliko zalogo klobukov, posebno lodnastih za hribolazce in lovce iz tvornice Jcs. in Ant. Pichlerja, c. kr. dvor. založnikov.

Članom „Sl. pl. društva“ znižane cene.

AVGUST AGNOLA,Najnižje cene.

steklar v Ljubljani na Dunajski cesti št. 13.

Najnižje cene.

Velika zaloga stekla, porcelana, zrcal, okvirov in vseh drugih v steklarstvu spadajočih predmetov.

LJUBLJANA← **J. LOZAR** →Mestni trg št. 7.

priporoča svojo bogato zalogo turistovskih srajc, turistovskih, kolearskih in lovskih dokolenic, lovskih volnenih jopičev, zimskih in letnih nogavic, zavratnic itd. Fino moško perilo in spodnja obleka.

Nahrbtniki po 5 K komad. — Članom „Slov. plan. društva“ znižane cene.

Brata Eberla,

pleskarja c. kr. drž. in c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, v Frančiškanskih ulicah št. 4,

prevzemata vsa v pleskarstvo spadajoča dekorativna, stavbinska in pohištvena dela.

Delo realno in fino, izvršitev točna in po najnižjih cenah.

FOTOGRAFIJA

je gotovo najlepša in najkratkočasnejša zabava!

Fotografski aparati

in sploh vsi drugi v fotografsko stroko spadajoči predmeti za amaterje in za strokovnjake so vedno v največji zalogi na razpolago.

Pouk v fotografiranju za novince preskrbim sam in brezplačno.

Ceniki so vedno brezplačno na razpolago.

Dalje priporočam svojo tovarniško zalogo papirja ter pisalnih in risalnih potrebščin.

JOS. PETRIČ.

V Ljubljani, na sv. Petra cesti št. 4.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 41.

Tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja.

Zaloga slikarskih in pleskarskih predmetov.